

ODGOJ I ŠKOLOVANJE GLUHIH I NAGLUHIH UČENIKA U REDOVITIM ODGOJNO-OBRAZOVNIM PROGRAMIMA

**SREDNJA ŠKOLA MATE BLAŽINA
LABIN, 13.03.2018. U 13:00 SATI**

DAMIR HEREGA, EDUKACIJSKI REHABILITATOR

Populacija gluhih i nagluhih učenika izrazito je heterogena.

Razlika je u tome kada i kako su "izgubili" sluh, te kada i na koji način su osvojili komunikaciju (glasovnu i znakovnu).

U odnosu na stupanj oštećenja sluha razlikujemo dvije osnovne skupine i to:

- nagluhe učenika
- gluhe učenike

U odnosu na vrijeme nastanka oštećenja sluha razlikujemo i tri kategorije uzroka:

- ▶ prenatalni uzroci (prije rođenja)
- ▶ perinatalni (za vrijeme samog poroda i do drugog tjedna nakon rođenja)
- ▶ postnatalni (poslije rođenja, u svim životnim razdobljima).

U odnosu na vrijeme nastanka oštećenja sluha razlikujemo oštećenje sluha koje je nastalo u:

- ▶ prelingvalnom razdoblju života
- ▶ postlingvalnom razdoblju života

Službena klasifikacija u Hrvatskoj („Pravilnik o sastavu i načinu rada tijela vještačenja u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i drugih prava po posebnim propisima“)

- 1. LAKA NAGLUHOST** (prag čujnosti 25-35 dB)
- 2. UMJERENA NAGLUHOST**(prag čujnosti 36-60 dB)
- 3. TEŠKA NAGLUHOST** (prag čujnosti 61-92 dB)
- 4. GLUHOĆA** (prag čujnosti iznad 93 dB)

GLUHE OSOBE

- Najčešće ne koriste slušna pomagala (aparate) jer ne pomažu u ostvarivanju čujnosti
- Služe za orijentaciju (postojanje zvuka, alarmiranje na glasne zvukove, bolja svjesnost okolinskih događanja)
- Pojačanje intenziteta zvuka koje bi dovelo do čujnosti (30 dB pojačanja), istovremeno dovodi i do prelaska granice boli

NAGLUHE OSOBE

- Lako nagluhe osobe – imaju najviše koristi od slušnih pomagala
- Pojačanje od 30 dB dovodi do razumijevanja govora okoline
- Umjereno nagluhe osobe – koriste slušna pomagala i razumiju govor okoline, mogu se služiti telefonom
- Teško nagluhe osobe – imaju teškoća u razumijevanju govora i ne mogu se služiti telefonom

Glui i nagluhi učenici imaju različite komunikacijske potrebe.

Glui učenici isključeni su iz svih glasovno-govornih informacija i veliki broj gluih učenika ne može razviti razumljiv govor. Oni se služe znakovnim jezikom kao prvim jezikom.

Nagluhi učenici imaju bolje razvijen govor i jezik te bolja školska predznanja. Međutim i ti učenici imaju teškoća s praćenjem nastave, »hvatanjem« brze komunikacije ili razumijevanjem govora u buci.

Gluhi i nagluhi učenici urednih intelektualnih sposobnosti mogu usvojiti sve sadržaje jednako kao i bilo koji “čujući” učenik. Međutim, nužno je prilagoditi sadržaj njihovim mogućnostima i potrebama te im olakšati razumijevanje različitim pristupima po “jačim stranama”.

Pored urednih intelektualnih sposobnosti dijete/učenik bi morao imati usvojen neki od modela komunikacije kako bi mogao usvajati odgojno-obrazovne sadržaje.

Modeli komunikacije trebaju biti usvojeni prije ulaska u obrazovni sustav.

GLUHI UČENIK

Glui učenici koji nemaju kohlearni implantat najčešće komuniciraju znakovnim jezikom.

Važno je znati da ne komuniciraju znakovnim jezikom sve glui učenici već neki koriste samo govor.

Zato je uvijek potrebno provjeriti koji način komunikacije glui učenik preferira.

NAGLUHI UČENIK

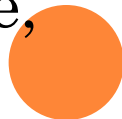
Nagluhi učenici najčešće koriste slušno pomagalo (pojačivač) i ovisno o oštećenju sluha i usvojenosti govora komuniciraju s okolinom govornim jezikom.

Velika većina nagluhih učenika ne poznaje i ne koristi znakovni jezik.

Najčešće zablude

Znakovni jezik inferioran je govornom jeziku i nije dostatan za izražavanje svih sadržaja

- Zastarjelo mišljenje osporavalo je znakovnom jeziku status pravog jezika
 - Prijašnje uvjerenje bilo je da se pomoću znakovnog ne mogu izražavati kompleksni i apstraktni pojmovi
 - Znakovni jezik nije pantomima (ne oponaša pojmove koje predstavlja)
 - Znakovni jezik nije imitacija ili „prijevod” govornog jezika – ima vlastita gramatička pravila, sintaksu i semantiku, različite od govornog jezika
 - Danas se zna da je znakovni jezik potpun sustav, pomoću kojeg je moguće izreći sve koncepte i zadovoljiti sve komunikacijske potrebe u svim segmentima života (obrazovanje, socijalno okruženje, kultura...)
-

Najčešće zablude

Gluhe osobe služe se jezikom i pismom na način jednak osobama bez oštećenja sluha

- Urođeno oštećenje sluha vrlo često dovodi o teškoća u usvajanju jezika i pisma
 - Edukacija i rehabilitacija osoba oštećena sluha u ranoj dobi često ne postiže željene rezultate, što se odražava na usvajanje vještina pismenosti
 - Čitanje i pisanje, kao najsloženije jezične vještine, nužno zahtijevaju dobro razvijen jezik, na koji se nadograđuju
 - Ukoliko kod djeteta jezik nije dobro razvijen (bilo govorni ili znakovni), tada će pismenost biti „krnja” – mogućnost spajanja slova u riječ ne znači da je osoba pismena
 - Česti problemi su u gramatici (padeži, sintaksa, sklapanje rečenica, oblikovanje teksta), što je posljedica neovladanosti hrvatskim jezikom
-

PRAVILA KOMUNICIRANJA S GLUHIM I NAGLUHIM UČENICIMA:

- dobro osvijetljeno lice
- udaljenost oko 1,5 m od učenika
- svraćanje pažnje tapšanjem po ramenu ili mahanjem rukom, a nagluhe zazvati
- lice u visini očiju gluhog/nagluhog učenika
- glava treba mirovati
- govoriti književnim jezikom
- ne vikati
- kratke, jasne rečenice, jednostavne riječi
- umjerenom brzinom govoriti

- maknuti se od okolinske buke
- ne raditi pretjerane grimase
- pisati, ako ne razumije
- provjeriti razumijevanje, preformulirati ako je potrebno
- upozoriti učenika ako govori preglasno
- ne pokazivati nervozu ako nešto treba ponoviti
- izbjegavati šetanje po učionici i okretanje prema ploči, tj. pisanje po ploči i govorenje u isto vrijeme te istodobno demonstriranje (ili obavljanje pokusa) i govorenje. To je teško pratiti i učenicima koji čuju, a gluhim i nagluhim učenicima u potpunosti nemoguće

ZAKLJUČAK:

Gluhi i nagluhi učenici dio su naše zajednice, integrirani u društvo, uključeni u odgojno-obrazovne procese i često su neprimjetni dok se ne mora s njima uspostaviti kontakt.

Razlikujemo gluhe i nagluhe učenike i pristup nije identičan.

Pored te dvije nazovimo primarne grupe razlikujemo individualne različitosti s obzirom na visinu oštećenja, vrijeme nastanka oštećenja, rehabilitaciju i dr.

Gluhi učenici oslanjaju se na vizualne informacije i shodno dobivenih informacija kreiraju svoje ponašanje.

Uvjerenja koja su prisutna:

1. Dijete/osoba/učenik ima slušni aparat i ono me sve razumije i čuje me identično kao što i ja čujem druge.

Netočno, nagluha djeca i neka gluhe djeca koja imaju manje ostatke sluha koriste slušni aparat za pomoć u kretanju prostorom ili dobivanjem minimalnih zvukova iz okoline. Većina nagluhe djece koje uz pomoć slušnog aparata mogu dosta dobro čuti zvukove iz okoline i prepoznavati ih kao razumljive poruke moraju se oslanjati na dodatnu pomoć.

2. Sva gluha/nagluha djeca/učenici čitaju sa usana i to je dovoljno za našu komunikaciju

Netočno, djeca/osobe koje očitavaju sa usana pogađanjem termina pokušavaju pretpostaviti što osoba govori.

3. Dijete/učenik ima razumljiv govor te onda i sve razumije odnosno čuje i piše hrvatski jezik

Sposobnost govora nije povezana sa razumijevanjem govora druge strane. Sposobnost i mogućnost slušanja povezani su sa razvojem govora ali ne uvijek i sa razumijevanjem.

Ako bi željeli imati dobru komunikaciju s gluhim ili nagluhim učenikom u trenutku kada uspostavljamo kontakt trebalo bi učiniti slijedeće:

1. Obratiti se učeniku laganim tapšanjem po ramenu.
2. Uspostaviti kontakt očima, polagano i razgovijetno govoriti s malo povišenim tonom.
3. Naći mjesto koje je dobro osvijetljeno i koje nije izloženo raznim zvukovima.
4. Ako dijete ne razumije izgovoreni sadržaj i ako je usvojilo pisanu komunikaciju ponuditi komunikaciju pisanim putem, ako nije moguće pisanim putem onda osigurati stručnog komunikacijskog posrednika kako bi gluho dijete/učenik dobilo potpunu i razumljivu informaciju.

***“JEDINA PRAVA, NEIZLJEČIVA
GLUHOĆA JE GLUHOĆA UMA.”
VICTOR HUGO***

Hvala na pažnji!

